

VERBODEN VOOR ONBEVOEGDEN

Erna Sassen

Dit is geen dagboek

Leopold / Amsterdam

Copyright © Erna Sassen 2009

Omslag studio Ron van Roon

NUR 285/300 / ISBN 978 90 258 5578 9

Mixed Sources

Productgroep uit goed beheerde bossen
en andere gecontroleerde bronnen.
www.fsc.org Cert no. CU-COC-803902
© 1996 Forest Stewardship Council

Uitgeverij Leopold drukt haar boeken op papier met het FSC-keurmerk. Zo helpen we waardevolle oerbossen te behouden.

7 februari

Dit is geen dagboek.

Ik zeg het er maar even bij voor de duidelijkheid.

Stel je voor dat iemand het per ongeluk opgraaft over honderd jaar, en denkt:

Ach wat zielig! Een jongen van 16 die een dagboek bijhield!

Ik ben niet zielig en ik houd geen dagboek bij.

Dit is een schrift.

En ik zit het vol te kladden, omdat mijn vader mij een ultimatum heeft gesteld.

Een ultimatum is (voor zover ik weet) een uiterste voorwaarde die je stelt bij onderhandelingen met misdadigers, zoals vliegtuigkapers of andersoortige terroristen. Als er niet aan die voorwaarde wordt voldaan, komt er OORLOG.

Ik ben geen misdadiger, ook al doe ik veel dingen mis.

De laatste tijd doe ik de dingen voornamelijk níét.

Door de dingen niet te doen, kun je ze ook niet fout doen, zou je misschien denken. Maar dan vergis je je. Sommige dingen niet doen is al een misdaad op zichzelf.

Niet aan je mentor vertellen dat je vriend thuis in elkaar wordt geslagen, is een misdaad. Logischerwijze. Maar: niet naar school gaan, niet eten, niet slapen, niet praten, niet willen, niks willen, gewoon helemaal NIKS, dat is ook fout.

Dan krijg je een ultimatum op je bordje, van een bezorgde papa of mama, die het beste met je voor heeft.

'Het kan me geen moer schelen hoe je je dagen doorbrengt,' brulde de bezorgde papa in kwestie, 'maar vanaf nu schrijf je *elke dag* een stukje in dit schrift. Zin of geen zin. Over iets wat je gedaan hebt, of gevoeld of gedacht. En je luistert elke dag naar ten minste één van deze cd's. Zo niet, dan laat ik je opnemen in een psychiatrische inrichting.' Hij smeet het schrift op mijn bed en kwakte een stapel cd's op mijn bureau. Het saaie werk, zeg maar. (Hij heeft ook niet-saai: Judas Priest, Iron Maiden, Einstürzende

Neubauten.) (Draait hij overigens nooit.) (Alleen in de auto, als hij wakker moet blijven.) (Of als-ie heel erg kwaad is.)

Niet dat ik op dit moment zin zou hebben in dat lawaai aan m'n kop, maar toch. Op mijn leeftijd zit je echt niet te wachten op de Vier Jaargetijden van Vivaldi of het vioolconcert van Bruch. Hoewel het laatste best mooi is; dat ken ik toevallig.

Dat van die psychiatrische inrichting nam ik natuurlijk niet serieus.

Tot de volgende dag, toen mijn vader mijn 'huiswerk' kwam controleren. Hij was woedend. (Ik had het niet gedaan.)

Hij liet me zijn agenda zien waarin hij een afspraak had genoteerd voor een kennismakingsgesprek met een vriend van hem, een psychiater bij het GGZ in Amsterdam. Hij zei: 'Ik heb jouw gedrag nu lang genoeg getolereerd!'

En: 'Als jij hier wilt blijven wonen, zul je zelf verantwoording moeten nemen voor je herstel. Elke dag schrijven en één cd luisteren. Anders laat ik je opnemen.'

Herstel.

Alsof ik ziek ben.

Ik dacht razendsnel na en schreef toen op de eerste bladzijde van het schrift met koeienletters:

VERBODEN VOOR ONBEVOEGDEN

en liet dat aan mijn vader zien.

Hij zweeg een tijdje en zei toen: 'Je hoeft het niet te laten lezen. Ik bedoel alleen maar dat je af en toe aan iemand moet laten zien dat je erin schrijft. Bijvoorbeeld aan Marjan of aan Pluis.'

Ik knikte nauwelijks merkbaar. Om aan te geven dat ik zou doen wat hij van me vroeg, onder protest en met forse tegenzin.

Dus. Er zit waarschijnlijk niets anders op.

Niks gedaan vandaag.

Gisteren ook niks gedaan.

En eergisteren ook niet.

O ja. Pergolesi geluisterd. Stabat Mater. (Halve cd dus.)

Ik dacht: ik begin meteen maar met het allerergste, dan hebben we dat vast gehad.

Bovendien lag-ie bovenop.

Hele foute titel, Stabat Mater.

Maar goed. Muziek viel mee.

Het deed me denken aan thermale baden in het buitenland. Van die prachtige kuuroorden met zuilengalerijen en marmeren vloeren, waar de mensen komen om te genezen van het een of het ander. (En niet om met elkaar te socializen.)

(Dat is verboden in de terminale baden van Pergolesi, socializen.)

En eergisteren een ei gebakken voor mijn kleine zusje.

8 februari.

Lang leve de kleine zusjes.

Lang leve alle kleine zusjes op de hele wereld,
maar vooral de mijne.

Ze is zeven jaar en we noemen haar Pluis, maar ze heet Doris;
officieel Dolores, want dat wilde mijn moeder graag. Het sloeg
alleen nergens op. Dolores is een naam voor een dikke, Spaanse
hoer van vijftig, met blauwzwart haar en dubbel D.

Mijn zusje had bij haar geboorte nauwelijks haar, maar dat beetje
wat ze had, was lichtgevend wit en pluizig. Vandaar haar bijnaam.

Niks gedaan vandaag.

Niks gedacht, niks gevoeld.

En de dag is gewoon weer voorbijgegaan, God zij geloofd en ge-
prezen.

Aan elke dag komt vanzelf een eind, dat heeft-ie goed geregeld.

Geen muziek geluisterd.

Te moe.

9 februari

Het belang van een moeder wordt m.i. zwaar overschat.
Mijns inziens, dat vind ik een prettige term. Het heeft iets rustigs en bedaards.

Dat past bij mij. De rustige bedaardheid van een ouwe lul.
Ik was op mijn derde al een ouwe lul. Misschien werd ik wel zo geboren. Tot ver in mijn derde levensjaar sprak ik geen woord en verzette ik geen stap, zegt mijn oma. Niet dat ik het niet kon, praten en lopen; ik hield er gewoon niet van. Schijnt heel bijzonder te zijn voor een kind van bijna vier. Vandaar dat vermoeden van die ouwe lul.

Oké, een leuke moeder, daar heb je iets aan.

Maar waar vind je die nog heden ten dage?

(Ook zo'n rustgevende uitdrukking.)

Heden ten dage zijn er bijna geen moeders te vinden, die 's middags met een kopje thee op je zitten wachten als je uit school komt.

De gezellige moeder behoort tot een uitstervend ras.

Tegenwoordig heb je:

de ambitieuze, hoogopgeleide moeder met een 40-urige werkweek

de gescheiden moeder met een 40-urige werkweek

de rijke moeder met een 60-urige fitness- en beauty-week

En dan heb je nog de bijstandsmoeder. Maar ook die is de hele dag de hort op, om te solliciteren.

Misschien moeten we ze gaan fokken in een reservaat, leuke moeders.

En ze daarna uitzetten op de Wadden.

Voel me: moe.

Moe is geen gevoel, zegt mijn vader. Hij heeft geen gelijk. Moe is een allesoverheersend rotgevoel.

*Pergolesi geluisterd. Stabat Mater, alleen de intro's.
Klassieke muziek op zich is wel te doen, maar het zou verboden
moeten worden om erbij te zingen. Vooral voor vrouwen. Die moet
je heel zacht zetten om te kunnen verdragen. (Hoe hoger, hoe zach-
ter.) Was behoorlijk veel werk, dat zappen van intro naar intro.
Werd er erg moe van.*

10 februari

Oké, ik heb er de hele nacht over na kunnen denken:
ik voel me een slak.

Zo'n naaktslak. Die heel traag is en continu het gevaar loopt dat er zomaar iemand boven op hem gaat staan.

Een naaktslak zonder huid, met zijn zenuwstelsel aan de buitenkant. En al zijn gedachten op zijn voorhoofd geprojecteerd.

Eén grote lichtkrant met gedachten voor iedereen leesbaar, luid en duidelijk.

Zodat iedereen kan zien wat een loser ik ben, waar ik me druk over maak en DAT IK NERGENS TEGEN KAN.

De wereld gaat ten onder aan zinloos lawaai. Dat soort dingen staan op mijn lichtkrant.

En Opzouten of Do Not Disturb.

Waarom vreet iedereen zoveel? Dat is ook een van mijn favorieten.

Ik haat het om op straat al die zelfingenomen types tegen te komen, die in het openbaar hun bestaan lopen viëren met croissants en donuts, of soms zelfs met hele pizza's tegelijk.

Als je jezelf zo belangrijk vindt, dat je dat lichaam, dat lelijke omhulsel, steeds maar wil voeden om het nog groter en dikker en aanwezig te maken, DOE HET DAN STIEKEM! Thuis op de wc of zo. MAAR VAL MIJ ER NIET MEE LASTIG. Met die malende kaken en die kapsoneskoppen.

Because I'm worth it. Dat staat op hun lichtkrant.

Ze zijn niet zo verheffend, die gedachten van mij.
En ze maken me ontzettend moe.

Vandaag te moe om naar muziek te luisteren.

PS Ben overigens al wekenlang niet op straat geweest.

11 februari

De mijne is dus dood. (Moeder.)

Die categorie bestaat namelijk ook nog, die van de dode moeders.

En weet je, IK VIND HET NIET ERG.

(Dat ze dood is.)

Maar dat kan ik beter niet aan mijn vader laten merken, want dan gaat-ie weer dagenlang heel erg op mij letten. Of ik me wel normaal genoeg gedraag, of misschien rijp ben voor de psychiater. Er zijn twee soorten niet-normaal in mijn vaders ogen.

Je hebt: niet-normaal-doch-tolerabel, en je hebt: niet-normaal-en-ONACCEPTABEL

Onder de eerste noemer valt gedrag als:

de hele dag in je bed voor je uit liggen staren

met niemand praten

niet naar school gaan en geen gitaar spelen

geen eetlust hebben

En onder niet-normaal-en-onacceptabel:

blowen en zuipen

helemaal niet eten

zeggen dat je dode moeder een kutwif was en dat je blij bent dat ze dood is

Dus die dingen doe ik niet meer.

Ik zeg sowieso niks meer. Al zou ik willen, het lukt me niet. Krijg gewoon mijn bek niet open.

Gelukkig heb ik dat zusje. Daar hoeft je niet mee te praten. Die komt gewoon af en toe bij mij op mijn kamer zitten en gaat rustig haar dingen doen. Tekenen of lezen of blokfluit oefenen. Die blokfluit vind ik wat minder, maar dat weet ze op de een of andere manier. Ze doet het heel zacht en ze stopt altijd op het moment dat het me bijna te veel wordt.